

Norman McLaren a NFB (National Film Board of Canada)

Ladislav Rejkuba

Bakalářská práce
2009

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

Abstarkt

Norman McLren je jednou z nejvýznamnějších osobností v historii filmu. Stál za objevením nových technologií a postupech při tvorbě audiovizuálního díla. Zde se vás snažím seznámit s jeho díly a technikách, které používal a které objevil při tvorbě svých děl. Většinu své kariéry působil v ateliérech NFB (National Film Board of Canada), které se za svou sedmdesátiletou existencí neméně podílelo na vývoji a rozvoji audiovizuálních děl.

Klíčová slova: Experimentální film, animace, nové techniky

Abstract

Norman McLaren is one of the most well known film makers of his kind. He stands behind many innovations in technical procedures related to the creation of audio visual works. I aim to introduce his films and technical processes which he used and discovered during the realisation of these works. He spent most of his career working at the NFB (National Film Board of Canada), which contributed to innovations and development in the field of film making.

Key words: Experimental film, animation, new techniques

Prohlašuji, že jsem tuto práci napsal sám bez cizí pomoci.

.....

Ladislav Rejkuba

Obsah

1. Úvod	7
2. Norman McLaren	8
3. Rozdělení tvorby	11
3.1 To nellepší z tvorby.....	11
3.2 Začátky.....	14
3.3 Umění pohybu.....	15
3.4 Válka a mír.....	16
3.5 Malování světlem.....	18
3.6 Surrealismus.....	20
3.7 Hudevní animace.....	21
3.8 Tanec.....	22
3.9 Plošková animace.....	23
3.10 Citáty.....	24
4. Historie NFB	25
4.1 Tvůrci v NFB a jejich ocenění.....	29
5. Závěr	31

1. Úvod

Bezesporu jedním z největších průkopníků nových filmových technik a zároveň pohledu na audio-vizuální dílo, je Norman McLaren, který převážnou část své umělecké kariéry působil ve studiu NFB (National Film Board of Canada). Studio je významné tím, že dává prostor pro tvorbu mladým filmovým umělcům a vymyšlením nových technik jak pro animaci, tak pro samostatný trikový film.

Norman McLaren působil v ateliérech NFB 45 let. Během této doby vytvořil a podílel se na tvorbě více jak šedesáti filmů. Nemám na mysli pouze filmy animované, ale míním tím jeho celkové audio-vizuální dílo, ke kterému Norman McLaren přistupoval více jako umělec než klasický režisér nebo filmař.

Mnohá z jeho děl vyjadřují hru barev, pohybu a hudby, kterou tak velmi miloval.

Jeho filmy nemůžeme považovat za filmy vyloženě komerční. Jsou to abstraktní díla s omezenou časovou délkou, které můžeme srovnávat s malířskými díly Vasilij Kandinského, Jackona Polloka nebo s dílem Salvátora Dálího.

Je samozřejmé, že mimo tyto abstraktní díla, tvořil filmy naučné a filmy s „posláním a výzvou“, tvořené animovanou nebo dokumentární formou, což podle mě jen dokresluje význam jeho audio-vizuálního díla jako takového.

Norman McLaren se se svými experimenty a metodami netajil, naopak se je snažil předávat dál. Byl silným pacifistou, absolutní monogamní homosexuál, neviděl rozdíly v národnostech nebo rasách. Mnoho jeho filmů má mnohojazyčné titulky, jelikož jeho zájem je sdělovat poselství obsažené v jeho filmech všem lidem světa.

Myslím, že jeho hlavní životním motem byla svoboda, rovnost a fantazie. Nikdy se nebránil nově vymyšleným filmovým technikám, naopak byl „věčným studentem“.

2. Norman McLaren

* 11. 4. 1914 Stirling, Velká Británie

+ 27. 1. 1987 Montreal, Kanada

Norman McLaren je ústřední postavou a „pionýrem“ animovaného filmu. Narodil se 11.4.1914 ve skotském městečku Stirling. Již v dětském věku se u něj začal projevovat cit pro krásu a umělecký talent. Není proto na podiv, že ve svých osmnácti letech (1932) začal studovat interiérový desing na „School of art“ ve skotském Glasgowě. Během studia se nadchnul pro filmy vytvořené Sergejem Eisensteinem, Oscarem Fischingerem a V. Pudovkina. Je fascinován velkou a širokou paletou filmařského umění, které sám později nazval „Sedmým uměním“.

Pod vlivem filmů těchto autorů založil na univerzitě amatérskou filmovou skupinu, se kterou začal tvořit animované filmy. Některé z těchto děl získaly na „Scottish Amateur Film Festival“ ocenění. Film „7 TILL 5“ z roku 1933, zachycující jeden studijní den na umělecké škole, festival v roce 1934 vyhrál. Při vytváření tohoto snímku byl N. McLaren ovlivněn díly S. M. Eisensteina.

Hlavně díla abstraktního filmaře Oscara Fischingena na něj hluboce zapůsobila. Sám Fischinger byl velký experimentátor ve filmové tvorbě. Objevil mnoho nových technik. Své nové inspirace hledal v hudbě, snažil se využít její emoční sílu pro citlivou choreografii pohybu. Na McLarena tato „abstrakce“ hudby a pohybu velmi zapůsobila a sám se později nechával unášet na těchto vlnách nových experimentů. Stejně jako Fischinger přistupoval k filmu jako k výtvarnému dílu. Abstraktní umění mělo pro N. McLarena velký význam. Jeho první experimenty byly tvořeny čistě z abstraktních, surrealistických a dadaistických snímků, kde hudba a pohyb vytvářely určitou symfonii pocitů a nálad.

„Pomyslel jsem si: jak skvělé médium! Bylo to vzrušující a já jsem si říkal, nač se otravovat s malováním, které je tu už dva tisíce let, když je tu nové umění, které se právě zrodilo a je současné – malování je umění minulosti.“ (www.csfd.cz/reziser/13568-mclaren-norman/)

Můžeme říci, že rok 1934 byl rozhodující pro jeho další umělecký rozvoj. Při prezentaci jeho amatérských filmů na festivalu amatérského animovaného filmu si jeho obrovského talentu všiml John Grierson, který je považován za jednoho z otců britského a kanadského dokumentárního filmu, nabídl McLarenovi práci ve společnosti British General Post Office Film Unit (GPO). Tato nabídka byla první rozhodujícím krokem v profesionální filmařské kariéře N. McLaren.

Norman McLaren nabídku přijal a začal u společnosti GPO pracovat, jako kameraman. Práce u této společnosti byla pro něj velkým přínosem. Naučil se zde technice ovládání kamery a bezesporu i disciplíně, která byla pro jeho další vývoj velmi důležitá. Filmová společnost GPO tvořila animované filmy s reklamními, výchovnými a vzdělávacími tématy a filmy dokumentární. Na rozdíl od filmové společnosti The Shell Film Unit, dával GPO tvůrcům možnost experimentovat. Této možnosti N. McLaren plně využíval při své tvorbě. I když jeho pokusy s filmovým pásem započaly dříve, tak až po zhlédnutí ruční malby Lena Lye COLOR BOX z roku 1936 přímo na filmový pás, se N. McLaren touto technikou plně nadchnul a usmyslel si ji plně využít a zdokonalit. Pro jeho budoucí „barevnou hudbu“ byla tato technika prvním rozhodujícím krokem. Ve svém uměleckém myšlení byl již tak daleko vpředu. Ale pro uskutečnění svého projektu „barevná hudba“ si musel ještě pár let počkat. A to do příchodu barevného filmu.

V roce 1939 napětí a neklid před nastávající válkou vzrost, proto se rozhodl N. McLaren emigrovat do USA. Jako místo svého příštího „domova“ si vybral New York. Okamžitě po příjezdu natočil krátkou animovanou „pohlednici“ a získal stipendium z Guggenheimova fondu, které umožnilo natočit N. McLarenovi natočit několik dalších filmů. Od roku 1941 na základě pozvání J. Griesona působil v Kanadě u společnosti National Film Board of Canada (NFB), která mu umožnila vybudovat samostatné animační studio. Prvním filmem natočeným v tomto studiu byl V FOR VICTORY (Kanada 1941) s protiválečnou tematikou. S Nation Film Board of Canada (NFB) zůstal Norman McLaren spojen až do konce svého života. Norman McLaren je významná osobnost a „inspirační studnice“ pro mnoho filmových tvůrců na celém světě.

Norman McLaren vytvořil na šedesát filmů. Většinu z nich vytvořil bez použití kamery. Filmy se vyznačují jeho neutuchající zvědavostí v možnostech tvorby filmů. První abstraktní filmy vznikaly tak, že zabarvoval čirý film různými barvami, později experimentoval se škrábáním na filmový pás a také zkoušel různé techniky malby, kresby.

Se všemi svými filmy, počínaje abstraktními, malovanými až po filmy reálné, vytvořil mimořádná díla, která se vyznačují redukcí a jednoduchými prostředky. Vynikají optickými a rytmickými efekty.

K zájmům N. McLarena patřil tanec, hudba, malířství, které sloučil ve svých dílech do celků. Začátkem čtyřicátých let začal realizovat svou myšlenku přímého syntetického zvuku. Zvuk tvořil přímo na optickou stopu filmu pro zvuk a tím vytvářel brilantní spojení obrazu a zvuku. V mnoha jeho filmech je obraz a zvuk tak silně na sobě závislý – obraz vytváří tón a naopak, tak že v konečném efektu divák slyší obraz a vidí tón.

3. Rozdělení tvorby Normana McLaren

3.1 To nejlepší z tvorby:

„Byl jsem jmenován čestným presidentem Internatiol Film festivalu v Montrealu a samozřejmě jsem byl požádán k pronesení zahajovacího proslovu. A já nenávidím proslovy.“ (Norman McLaren). Toto byla inspirace k natočení filmu OPENING SPEECH (Kanada 1961), kde se mikrofon vlastní vůlí brání pronést zahajovací řeč.

STARS AND STRIPES (USA 1940) je vytvořen technikou přímé kresby a malby na filmový pás. Za doprovodu pochodové hudby se hvězdy a pásy pohybují akrobatickým způsobem.

V roce 1942 přišel na svět film s názvem HEN HOP (Kanada 1942), vyjadřující radost z pohybu a tance slepice od vyklubání z vajíčka.

„ V tomto čase jsem měl slepice velmi rád. Zdály se mi hloupé, ne pěkné, ale komické. Abych mohl tento film natočit, navštívil jsem slepičárnu a celý den jsem kreslil ve společnosti slepic. Na konci jsem věřil tomu, že jsem slepice pochopil.“ N. McLaren.

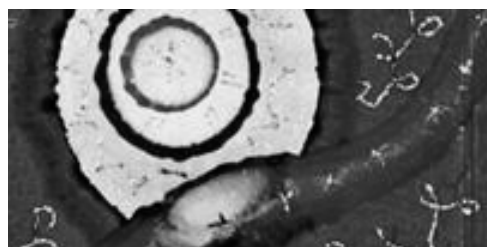
Výstřižky z filmu HEN HOP

Film *BEGONE DULL CARE* (Evelyn Lambart & Norman McLaren, Kanada 1949) je ilustrace hudby. Při práci na filmu se vrací ke své oblíbené technice škrábání a malování přímo na filmový pás. S Evelyn Lambart vytvořil abstraktní jazzový koncert barev a linek na hudbu Oscara Petersona. Sám se podílel na nahrávání improvizace jazzové hudby, která její i Evelyn Lambart inspiruje pro tvorbu tohoto filmu. Samotná jazzová hudba byla nahrávána intenzivně čtyři dny. Po ukončení nahrávky byla hudba pečlivě změřena nota po notě, jako frame po framu. Při výrobě první a třetí fáze použil dřevěnou desku dlouhou asi čtyři metry, na kterou přišpendlil čistý filmový pás. Na tento pás nanasl první průsvitnou barvu. Z jedné strany nanasl ku příkladu žlutou a z druhé strany modrou barvu. Výsledkem byla barva zelená. Barvy nanášel různými štětci, spreji, pokrčeným papírem nebo válečkem. Tím se tvořily různé barevné struktury. V konečném efektu divák vidí různě barevné vrstvy, které se prolínají. A jak je známo, že náhoda je..., tak i při tvorbě tohoto filmu měla náhoda neuvěřitelně kladný efekt. Film tvořili ve staré budově studia, kde se nepřetržitě prášilo. Prach se usazoval i na nanesené barevné vrstvy filmu. Při potahování filmu pro nanesení další vrstvy zanechával usazený prach v již nanesené vrstvě stopy a neuvěřitelné textury, podle zrnitosti prachu. I když prach a prašné prostředí proklínali, byli na konec s výsledkem přímo nadšeni. Evelyn Lambart si dokonce začala tvořit sbírku prachu. Pečlivě ji třídila podle hrubosti do krabiček. Po nanesení barvy na filmový pás započali s vlastní animací. Vyškrabávali do barevných vrstev buď z jedné nebo z druhé strany linky nebo různé tvary. Ku příkladu: pokud vyškrabával do žluté vrstvy linku, vznikla linka modrá. Samozřejmě, že pouze nevyškrabával. Na film i maloval různými štětci. K výrobě druhé – prostřední části filmu použili čistě černě exponovaný film, na který bodovým nožem vyrývali jemné sotva viditelné tečky a různé tvary. Pokud na nůž více přitlačili, byly tečky výraznější a měly „ocásek“, který za sebou zanechávalo ostří nože. Nožem jezdili po filmovém pásu, a tím vznikl „tanec linek“. Oba filmy byly ve střihu spojeny s hudbou, vznikl master - nosný - pozitivní film, z něž byl vytvořen barevný negativ.

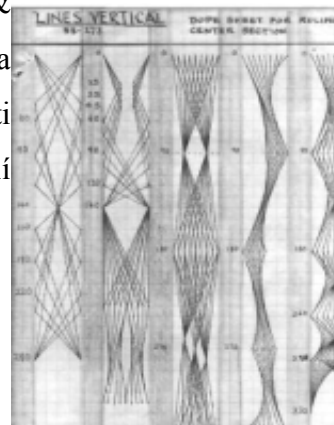

Výstřížek z filmu *BEGONE DULL CARE*

Pohyb je důležitým prvkem ve filmu CHAIRY TALE (Claude Jutra & Norman McLaren, Kanada 1957). Židle, na kterou má v úmyslu si sednout mladý muž, se brání, nechce mu dovolit si na ni sednout, a proto provádí s dotyčným mužem komické prvky.

Při tvorbě filmu LINES HORIZONTAL (Evelyn Lambart & Norman McLaren, Kanada 1962) nanesl N. McLaren přímo na filmový pás linie, které se na hudbu Peta Seegera pohybují proti měnícímu se barevnému pozadí. Aby tvořily dokonale plynulý pohyb, musel si je předem připravit a naplánovat jejich pohyb.

V BLINKITY BLANK (Kanada 1955) vrcholí McLarenova tvorba v oblasti rytmicky pohyblivé, obrazově-tónové koláže. Ve filmu LE MERLE (Kanada 1958) animoval ptáka na francousko-kanadskou píseň Nonsense. V proti válečném filmu NEIGHBOURS (Kanada 1952), který je snad nejvýznamnějším filmem McLarena, použil jím vynalezenou techniku Pixilace. Pixilace je technika animování živého herce. Nebyla to jeho prvotní idea. O něco podobného se již dříve pokoušeli Meliés a Murnau, kteří při filmování kamerou na kličku zastavovali natáčení uprostřed snímání. Později se snažili podobným způsobem experimentovat Hans Richter, Len Lye a Richard Massingham, kteří z filmového pásu vytríhovali každé dvacátéčtvrté políčko. Norman McLaren zvolil úplně jinou cestu, a to cestu animace. Nic nevystříhoval, ale exponoval políčko po políčku, což je princip klasické stop-motion animace. Jen místo loutek a nakreslených fází tužkou, zvolil herce. Ovlivnil tak jednu z nejdůležitějších vlastností animovaného filmu, kterou jeho předchůdci u tohoto typu efektu nedokázali a to je tempo.

N. McLaren zpomaluje a zrychluje jednotlivé pohyby herců a dodává tím na dramatičnosti příběhu a jednotlivých akcí. Zvuk vytvořil přímou malbou na filmový pás. Spíše jde o ruchy, které zvukově zdůrazňují akce a pohyby. Film byl v roce 1953 oprávněně oceněn OSKAREM. Hudbu, kterou můžeme vidět a obrázky, které slyšíme, mistrovsky sesynchronizoval ve filmu SYNCHROMY (Kanada 1971). V tanečním filmu PAS DE DEUX (Kanada 1958) se nechává unášet krásou pohybu tance.

3.2 Začátky:

Jak jsem se již dříve zmínil, N. McLaren natočil své první filmy již jako student umělecké školy v Glasgowě. Se svým spolužákem Stuartem McAllisterem zkoušel vytvořit „barevnou“ hudbu technikou škrábáním a malováním přímo na 35mm filmový pás. K této „škrábací“ technice byl inspirován filmem Emilla Cohla PHANTASMAGORIA (1908), kde viděl neomezené možnosti metamorfóz objektů a jejich nevázaného pohybu. I když věděl, že jeho pokusy jsou ve srovnání s profesionály velmi primitivní a amatérské, nevzdával se a experimentoval dál.

V roce 1935 vytvořil další amatérský film CAMERA MAKES WHOOPEE (Velká Británie 1935). Při práci na tomto filmu používal kameru Ciné.Kodak, která mu plně umožňovala vytvářet nespočet různých filmových efektů. Předvádí zde kombinaci optických efektů spojených s živou akcí a animovaných objektů. Je to jeho poslední „amatérský“ film vytvořený za jeho studií v Glasgowě. Svá studia interiérového desingu oficiálně nedokončil. Spolupracoval na vzdělávacích, propagačních a výchovných filmech pro londýnskou společnost GPO. V USA tvořil filmy na zakázku, kterou dostal od Hilla von Rebye pro Museum of non-Objective Art.

V roce 1937 se podílí jako kameraman na tvorbě dokumentárních filmů BOOKS MARGAIN (Velká Británie 1937), pro rok 1938 to byl film MONY AND PICKLE (Velká Británie 1938). V roce 1939 dostala společnost GPO zakázku od firmy British Gas Corporation vytvořit dokumentárně naučný film, jak naučit lidi vařit a obsluhovat plynový sporák. Film THE OBEDIENT FLAME (Velká Británie 1939) byl produkován Johnem Griesonem a za kamerou stál N. McLaren. U všech výše uvedených filmů byla plně využita technika hrané akce, fotografie a animace.

Jeden z posledních filmů N. McLarena pro GPO byl film LOVE ON WING (Velká Británie 1938), kde zkouší techniku zásahu do filmového pásu. Na namalovaném pozadí města, se ve vzduchu objevují obálky, které přinášejí různé zprávy od lidí. Jelikož fantazie N. McLarena byla neomezena, tak se „zprávy“ mění podle obsahu. Kupříkladu vzduchem proletí obálka, která se změní v koně, protože někdo někomu píše o koni.

Filmy patřící do tohoto okruhu tvorby:

POLYCHROME FANTASY (Velká Británie 1935)

JULY 4TH, 1941 (Norma McLaren & Guy Glover, Kanada 1941)

STARS AND STRIPES (USA 1940)

3.3 Umění pohybu:

„Co se děje mezi jednotlivými políčky je více důležité, než co se děje přímo na nich.“

(Norman McLaren)

Pohyb je základním prvkem McLarenových filmů. Jeho vyškrabávané a malované filmy demonstrují ve své dynamice jedinečný cit pro pohyb. MOSAIC (Evelyn Lambart & Norman McLaren, Kanada 1965) je Op-Art film, kde se jediný bod rozmnoží, až vytvoří barevnou mozaiku. Na filmu Mary Ellen Buteové SPOOK SPORT z roku 1940 se podílí jako výtvarník a animátor. Je to impresionistická interpretace „Tance kostlivců“ od Camille Saint-Saens.

N. McLaren kostlivce ztvárnil jako určité symboly, které ve filmu tančí. Propagační film MAIL EARLY (Kanada 1941) byl vytvořen na zakázku kanadské pošty. Ve filmu NEW YORK LIGHTBOARD RECORD (Kanada 1961) si chodec prohlíží McLarenovou světelnou animaci Times Square.

Filmy patřící do tohoto okruhu tvorby:

BEGONE DULL CARE (Evelyn Lambart & Norman McLaren, Kanada 1949)

LINES VERTICAL (Evelyn Lambart & Norman McLaren, Kanada 1960)

LINES HORIZONTAL (Evelyn Lambart & Norman McLaren, Kanada 1962)

FIDDLE-DE-DEE (Kanada 1947)

LE MERLE (Kanada 1958)

LE MERLE (Kanada 1948, test a předloha)

HOPPITY HOP (Kanada 1946)

MAIL EARLY FOR CHRISTMAS (Kanada 1959)

CHAPLIN TEST (Kanada 1940)

BIRDLINGS (test; Kanada 1967)

SHORT AND SUITE (Kanada 1959)

3.4 Válka a mír:

Norman McLaren se v roce 1936 zúčastnil jako kameraman se společností GPO natáčení dokumentárního snímku DEFENCE OF MADRID p. Igora Montaga. v Madridu. Trpkou zkušenost a trauma, které tam zažil, jej ovlivily na celý život. Stal se z něj zapřísáhlý pacifista. Film DEFENCE OF MADRID zachycuje občanskou válku ve Španělsku. V tomto roce natočil N. McLaren film HELL UNLIMITED (Helen Biggar & Norman McLaren, Velká Británie 1936). Film je vytvořen v protíválečném duchu, kritizuje nadneseným, symbolickým způsobem válku, jako určitý politický obchod s lidmi.

V roce 1937 a 1938 se podílí, jako kameraman na tvorbě dokumentárních filmů NEWS FOR THE NAVY, BOOK MARGAIN a MONY AND PICKLE. Alarmujícími filmy proti násilnostem války, nenávisti a násilí mezi lidmi jsou především filmy CHAIRY TALE a NEIGHBOURS.

Výstřižek z filmu NEIGHBOURS

NEIGHBOURS je snad možná jeho nejvýznamnější film. Sám o něm tvrdil, že kdyby všechny jeho filmy měly být zničeny, tak tento musí být zachován. Film ukazuje, jak velmi silná a ničivá může být nenávist, závist a násilí mezi lidmi. Je to příběh dvou sousedů, kteří žili dlouhá léta ve velkém přátelství a lásce. Až jednoho krásného dne přímo na hranici jejich pozemků vyrostla překrásná květina. Obě sousedské strany byly nadšené její krásou a vůní. Místo, aby se těšily z její krásy, začínají se hádat, komu vlastně květina patří. Každý chce kytku jen a jen pro sebe. Hádky přecházejí v naschvály a otevřený boj. Ničí si majetek, zabíjejí příslušníky rodin, boří domy. Bijí se tak bezohledně a zarputile, že při boji úplně zničí nejen sami sebe, ale zničí i květinu. Po boji nezbylo nic, jen hroby, na kterých vyrostly dvě květiny. Tímto filmem začíná pro N. McLarena éra experimentálních filmů s příběhy, na které tvůrce bude klást důraz, i když k těmto experimentům bude přistupovat nadále velmi opatrně. Příběhy se snažil co nejvíce zjednodušit, což mělo za následek, že film byl divákem snáze pochopen, a přitom bylo ponecháno dosti prostoru pro vizuální stránku.

V roce 1944 vytvořil film KEEP YOUR MOUTH SHUT, ve kterém varuje a kritizuje fašistickou propagaci. Nutí diváky zamyslet se nad hrůzou války a fašistickou propagací. Film je složen z animace lidské lebky a dokumentárních snímků z války.

Výstřižek z filmu KEEP YOUR MOUTH SHUT

Norman McLaren se svými nápady a svými nově vymyšlenými postupy nijak netajil, snažil se ukázat nové možnosti audiovizuálního díla a tak do svého oddělení „animačního studia“ přijímal nové nadšence, kterým se snažil předat své zkušenosti. V roce 1944 přišli do tohoto oddělení George Dunning, Evelyn Lambart, Jim McKay a jiní. Tito noví spolupracovníci spadali pod jeho přímé vedení. Učili se nové techniky, získávali nové zkušenosti, které později uplatňovali ve své samostatné činnosti.

Filmy patřící do tohoto okruhu tvorby:

SNAKES (nedokončen, Kanada ca. 1943)

THE WOOK (Kanada 1944)

V FOR VICTORY (Kanada 1941)

5 FOR 4 (Kanada 1942)

DOLLAR DANCE (Kanada 1943)

A CHAIRY TALE (test a předloha) (Claude Jutra & Norma McLaren, Kanada 1956-1957)

A CHAIRY TALE (Claude Jutra & Norma McLaren, Kanada 1957)

A CHAIRY TALE (zkouška pro poslední seqenci) (Claude Jutra & Norma McLaren, Kanada 1956-1957)

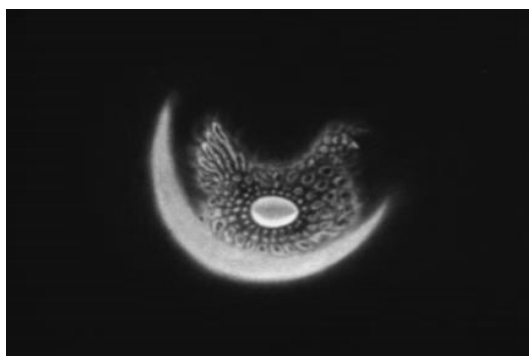
3.5 Malování světlem:

Jeho studio se nezabývalo jen experimentováním s filmem. Aby „žilo“ muselo vytvářet i filmy „zakázkové“. Mezi tyto filmy patří filmy ALOUETTE, C'EST L'AVIRON a CHANTS POPULAIRES N° 5. Jsou to zfilmované francouzské písničky pro děti a při výrobě těchto filmů používal nové techniky, které jsme u něj do té doby neviděli.

„ Pro krátké filmy, které jsem natáčel pro NFB během války, techniky přímé kresby na film a lineárnost obrazu zcela vyhovovaly, ale když bylo třeba animovat filmy podle francouzských a kanadských písní, ukázalo se, že je nevhodná, hlavně pro písně poetické s pomalým rytmem. Musel jsem proto myslet na to, abych intimitu s filmovým páskem udržel jiným způsobem. Cítil jsem, že potřebuji pološero a pozvolný pohyb. A tak jsem to řešil.“ (N. McLaren: Animated Film /studiiní materiál z roku 1948/ publikovaný v Experimental Animatio, s. 118)

Jako by se vzdaloval od tvrdé lineární kresby a přibližoval se k jemné malbě. Ve filmu C'EST L'AVIRON (Kanada 1944) se loďka v rytmu poetické hudby houpe a proplouvá krajinou, která se neustále mění. Přibližuje se a zase se nenápadně vlévá do jiné krajiny. Nejedná se o pohyb konkrétních útvarů, jedná se o pohyb celé struktury obrazu, tvořeného pečlivě vykreslenými světelnými konturami. Stejnou techniku použil i při tvorbě filmu LITTLE PHANTASY ON 19 CENTURY PAITING (Kanada, 1946), kdy jednotlivé fáze nachávan vzájemně prolínat, aby dodal plynulost změn.

Techniku prolínání jednotlivých namalovaných fází použil N. McLaren i při tvorbě ukolébavky LA POULETTE GRISE v roce 1947. Zde však nemaloval, nýbrž kreslil jednotlivé fáze křídou na karton a prolínání se odehrává v přímé kresbě. Nakreslil jeden obraz nebo fázi na karton, exponoval na film, a ten samý obrázek mírně poupravil (něco umazal, překreslil, dokreslil) a opět exponoval na film. Vše vytvářel tak, aby celkový výsledek vyzněl zcela plyně. Tato technika ve výsledku připomínala Alexejevovu špendlíkovou techniku z filmu A NIGHT ON BALD MOUNTAIN, kdy na ploše umístěné proti kameře na které je obraz tvořen z velkého počtu dlouhých špendlíků, kdy odstíny jsou závislé na hustotě špendlíků a jejich stín je regulován osvětlením z různých úhlů a intenzity.

Výstřižky z filmu LA POULETTE GRISE

Filmy, které N. McLaren vytvořil pastelem a křídou, vytvářejí pozoruhodné světelné efekty. Někdy je vytvářel pouze jemným zásahem do pozadí. V jiných filmech jako je BLINKITY BLANK (Kanada 1955) připomíná jeho práce se světlem spíše světelný ohňostroj. Ve filmu se nám představují v různých animačních morfech dva vymyšlené ptáky, s jejich zrodem a vzájemným spojením. Ptáci chodí, tančí spojují se a rozpadají. Dialektický, umělecký vědecký prvek je spojen v jediném celku. McLaren při tvorbě filmu střídá prázdná černá políčka a animací rytou do filmu. Ryté animované políčka jsou úmyslně přerušované černými pausami. Různé jiskření a výbuchy tím dostávají na síle a divák ve svém zážitku vůbec nepřemýšlí nad tím, že polovina filmu je v podstatě černá. Rychlé změny dávají filmu svižné tempo. Střídají se zde efekty záblesků (blink) s jejich agresivní energií a černé tmy (blank), která naopak dodává napětí přes další explozi. McLaren musel tuto techniku geniálně zvládat, protože bez přerušované animace by neměly záblesky tu dostatečnou energii. Zároveň tím studuje lidské vnímání obrazu.

Filmy patřící do tohoto okruhu tvorby:

LA POULETTE GRISE (test, Kanada 1947)

LÁ – HAUT SUR CES MONTAGNES (Kanada 1945)

LÁ – HAUT SUR CES MONTAGNES (test, Kanada 1944)

MCLAREN AT PLAY (test, Kanada 1940)

SPHERES (René Jodin & Norman McLaren, Kanada 1969)

BLURR TEST (Kanada 1956-57)

THE FLICKER FILM (nedokončený, Kanada 1961)

SERENAL (Kanada 1959)

PINSCREEN TESTS (Kanada 1961)

THE SEASON (nedokončený, Kanada 1966)

THE CORRIDOR (Kanada 1950)

LITTLE NEGRO (nedokončený, Kanada 1940)

BOUNCE FILM (test, Kanada, ca. 1960)

DOORS (nedokončený, Kanada 1950)

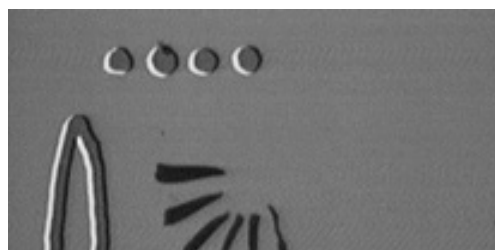
BLINKITY BLANK (Kanada 1955)

3.6 Surrealismus:

Norman McLaren byl velmi ovlivněn surrealismem. Ve třicátých letech viděl film Emilla Cohla PHANTASMAGORIA (1908) a film A NIGHT ON BALD MOUNTAIN od Alexandra Alexejeviče a Claire Parkera. Nejenže byl ovlivněn výše uvedenými surrealistickými filmovými tvůrci, ale velký vliv na něj měl i francouzský surrealistický malíř Yves Tanguy a to až do takové míry, že sám McLaren v sobě objevil svou vlastní surrealistickou estetiku. NBC VALENTINE GREETING (USA 1939) je filmové přání ke svátku Sv. Valentýna. Hlavními protagonisty jsou dvě srdíčka, které si spolu hrají. Na závěr vystřelí jedno srdce k druhému za tlukotu srdce šíp lásky s otázkou: „Chceš být moji Valentýnkou?“

Ve filmu A PHANTASY (Kanada 1952) tancují a pohybují se neznámé objekty snovou krajinou namalovanou pastelem. Film představuje čisté surrealistické dílo. A vytvářeno technikou prolínání kreseb pastelem na kartón.

Film BOOGIE – DOODLE (USA 1940) se skládá ze dvou komponentů, a to boogie - hudby komponované jazzovým muzikantem Albertem Ammonsem a doodle – škrábanic, vytvořených McLarenem, které jsou spojeny v jeden celek. Takže za hudby boogii se po plátně prohánějí srdíčka, vlnovky, kolečka a jiné objekty měnící neustále svůj tvar.

Výstřižek z filmu BOOGIE-DOODLE

Filmy patřící do tohoto okruhu tvorby:

A LITTLE PHANTASY ON A NINETEENTH CENTURY PAINTING (Kanada 1946)

ESAI DE PAYSAGE Á LA TANGUY (test, Kanada 1944)

PEN DRAWINGS (test, Kanada 1940)

THE HEAD TEST (nedokončený, Kanada 1944)

SERENAL (Kanada 1959)

THE HYPNOSIS FILM (test, Kanada 1960)

BEGONE DULL CARE (Evelyn Lambart & Norman McLaren, Kanada 1949)

LOVE ON THE WING (Velká Británie 1938)

SURREALISTIC HAND DRAWINGS (nedokončen, Velká Británie 1939-1945)

HEN HOP (Kanada 1942)

FIDDLE-DE-DEE (Kanada 1947)

SCHERZO (USA 1940)

SHORT AND SUITE (Kanada 1959)

3.7 Hudební animace:

Norman McLaren byl nejen průkopníkem co se týká spojení hudby a obrazu, ale patří i mezi pionýry elektronické hudby. Experimentoval se syntetickým zvukem, kdy zvukovou stopu nanášel přímo na filmový pás. V roce 1940 vytvořil film LOOPS a DOTS. Oba filmy tvořil jeho oblíbenou a neustále zdokonalující se technikou, technikou zásahu pera a inkoustu přímo na filmový pás. LOOPS je film abstraktní, prezentován jako audiovizuální dílo, bez příběhu a bez určitého děje. Divák zde objevuje, že kaligrafický znak, který je nefigurární, může mít svůj vlastní charakter. U filmu DOTS (Tečky) vytváří hudební tanec bodů, které se rytmicky objevují a zase mizí, nebo se mění v různé tvary. McLaren doslova nakreslil hudbu. Vše působí dojmem, že tyto rytmy vytváří samotný obraz.

Hlasitost hudby měnil podle velikosti čar v řadě za sebou, jemnost podle šíře čar nakreslených na optické stopě zvuku na filmovém páse. Tenké, perem nakreslené čáry vyznívaly velmi ostře, štětcem nakreslené trojúhelníky zněly jemně. Tóny byly závislé na jejich hustotě. To znamená, že pokud byly linky blízko u sebe, byly to tóny vysoké, pokud byly linky od sebe vzdálené, byly to tóny hluboké. Vizuální tečky byly namalované na jeden filmový pás, čárky a trojúhelníky, které tvořili zvukovou složku, byly namalované na druhém filmovém páse. Ty ve střížně spojil do jednoho celku. Vše musel důmyslně vypočítat, tak aby celý film vyzněl podle jeho představ. Tímto dílem se opět posunul dál ke své vytoužené „barevné hudbě“ a jeho představě „pohybující se hudbě“. Taktéž se je pokoušel, s kladným výsledkem, fotografovat tón na film, kdy měl předem připravené tvary pro optický zvuk. Celý tento proces vysvětluje a předvádí dokumentární film PEN POINT PERCUSSION (Kanada 1951), na kterém se podílel Don Peters a Lorne Batchelo, žáci a spolupracovníci McLarena.

Dokument je částečně animován. Jsou zde prezentovány ukázky z tvorby Normana McLarena, ve kterých ukazuje tvorbu zvuku na filmovém pásu pomocí inkoustu. KOREAN ALPHABET (Kim In Tae, Kanada 1967) je film korejského filmového tvůrce, který pomocí veselých, barevných obrázků má naučit korejské děti abecedě. Zvukovou stopáž vytvořil Norman McLaren.

Filmy patřící do tohoto okruhu tvorby:

WORKSHOP EXPERIMENTS IN ANIMATED SOUND (test, Kanada 1957)

LOOPS (USA 1940)

NEIGHBOURS (Kanada 1952)

ANIMATED SOUND TEST (Kanada 1940-1950)

LE MERLE REHEARSEES (nedokončen, Kanada 1950)

CANON (Grant Munre & Norman McLaren, Kanada 1964)

SYNTHETIC MUSIC EXPERIMENTS (audio test, Kanada 1950)

MOSAIC (Evelyn Lambart & Norman McLaren, Kanada 1965)

TEST A FOR SYNCHROMY (Kanada 1960)

TEST B FOR SYNCHROMY (Kanada 1960)

SYNCHROMY (Kanada 1971)

3.8 Tanec:

Jeho smysl pro ladný pohyb McLarena dovedl až k tanci. Při tvorbě mnoha svých abstraktních filmů se nechal inspirovat tancem baletních tanečníků, ale i pohyblivostí ptáků. Animované postavy těchto filmů se pohybují velmi ladně. Film PAS DE DEUX je McLarenova oslava krásy pohybu. McLaren experimentuje s filmem, snaží se zdůraznit ladnost pohybu tak, že znásobuje jednotlivé fáze pohybu postav a přitom si hraje s kompozicí filmu. Každý pohyb postav je rozfázován, maximální počet fází bylo jedenáct a minimální dvě. Aby dosáhl tohoto efektu, musel snímat na film 48 obrázků za sekundu čímž zpomalil obraz na polovinu původní rychlosti. Následně film několikrát opticky zkopíroval. První fázi zmrazil na jednom obrázku o čas tak dlouhý, aby byl následný pohyb zpožděn. Tento postup uplatňoval u celého filmu. Příkladal jednotlivé pásy filmu přes sebe o dané zpoždění a zkopíroval je na samostatný finální film. Při reálném nasvícení by nebylo možno tuto kreaci realizovat, a proto tanečníci byli oblečeni do bílého oblečení a tančili na černé podlaze před černým pozadím. Nasvícení byli ze dvou stran, aby vynikla světelná silueta, ve které se promítla další zpožděná fáze. Tak

mohl McLaren jednotlivé negativy dále exponovat a spojovat. Takto rozfázovaný pohyb zvyšuje celkový dojem z krásy pohybu.

Výstřižek z filmu PAS DE DEUX

Filmy patří do tohoto okruhu tvorby:

HEN HOP (Kanada 1942)

A SUMMER DAY IN OTTAWA IN 1949... (test, Kanada 1949)

TWO BAGATELLES (Grant Munro & Norman McLaren, Kanada 1952)

ON THE FARM (test, Kanada 1951)

CAPRICE DE NOEL (Gerald Potterton & Grant Munro & Jeff Hale & Norman McLaren, Kanada 1963)

BALLET ADAGIO (Kanada 1972)

NARCISSUS (test, Kanada 1973-75)

NARCISSUS (Kanada 1983)

PAS DE DEUX (test, Kanada 1965-67)

PAS DE DEUX (Kanada 1968)

3.9 Plošková animace:

Plošková, animační technika byla v dřívějších dobách u NFB velmi oblíbená pro svou jednoduchost a levnost. N. McLaren byl fascinován geometrickým stylem a grafickou jednoduchostí této techniky. U filmu LE MERLE měl z papíru vystřižené části ptáčka, které animoval na určitém jednobarevném povrchu. Ve spolupráci s Grantem Munro vytvořil pětidílnou sérii filmu ANIMATED MOTION DÍL 1 – 5 (Grant Munro & Norman McLaren, Kanada 1976-1978), ve kterém představují a předvádějí nejdůležitější techniky filmové animace.

Filmy patří do tohoto okruhu tvorby:

PAPER CUT-OUTS (Éric Barbeau, Kanada 2005)

DANS UN PETIT BOIS (nedokončený, Kanada 1943)

ALOUTTE (Norman McLaren & René Jodoin, Kanada 1944)

LA PERDRIOLE (nedokončený, Kanada 1940)

1-2-3 (nedokončený, Kanada 1955)

RYTHMETIC (Evelyn Lambart & Norman McLaren, Kanada 1956)

LE MERLE (Kanada 1958)

SPHERES (Norman McLaren & René Jodoin, Kanada 1969)

3.10 Citáty Normana McLarena:

„V animaci není umění dát kresbu do pohybu, ale je umění nakreslit pohyb.“

„Pokoušel jsem se svůj vztah k filmu zachovat ve správném odstupu, jako je malířův odstup od jeho plátna.“

„Vyzdvihnutím více namalovaných předloh mohu dosáhnout těch správných textových efektů a harmonie.“

„Dobré umělecké dílo by mělo být kvalitní, tak jako je dobré amoralistické dílo. Mělo by obsahovat formální jednotu, vyváženost, kontrast, citlivost k materiálu, ze kterého bylo vyrobeno.“

<http://www.allezitate.com/norman-mclaren>

4. Historie National Film Board of Canada

V roce 1939, na počátku 2.světové války, se rozhodla kanadská vláda otevřít a financovat národní filmové studio, které mělo za úkol vytvářet dokumentární filmy se zaměřením na aktuální události, zejména Kanady. Vedením studia byl pověřen John Grierson, britský dokumentarista. První distribuční smlouvy NFB podepsalo v roce 1940 s Columbia Pictures, pro angličtinu a s France-film, pro francouzštinu. Jeden z prvních dokumentárních filmů natočeným tímto studiem byl film CHURCHILL'S ISLAND (Stuart Legg), který v roce 1941 získal prvního Oscara v kategorii Award Documentary. V roce 1941 dochází ke sloučení Motion Picture Bureau s NFB. John Grierson v roce 1941 přijal do studia Normana McLaren a Vincenta Paquetta. McLaren byl pověřen vytvořením animačního ateliéru a Paquette by odpovědný za tvorbu filmů ve francouzském jazyce. Ke konci roku 1942 otevřela NFB oddělení animovaného filmu a McLaren dal dohromady tým animátorů (Evelyn Lambart, Jean-Paul Ladouceur, později přibyl René Jodoin, Grant Munro a Robert Verrall), kteří pracovali pod jeho vedením a stali se „průkopníky animační tvorby“.

První tým animátorů . Foto z roku 1950

Norman McLaren se svou skupinou tvořenou lidmi, jako George Dunning, Evelyn Lambart, Jim McKay v roce 1944 vytvořil tzv. „zakázkové filmy“ ALOUETTE, C'EST L'AVIRON a LÁ-HAUT CES MONTAGNES.

V roce 1948 vnikly v NFB čtyři ateliéry s různou náplní práce. Od roku 1947 do roku 1955 byly vyrobeny aktuální řady dokumentárních filmů s názvem EYE WITNESS pro kina. NFB vytvořila v roce 1948 čtyři ateliéry. Ateliér A tvořil filmy se zemědělskou tematikou, filmy ve francouzském jazyku a cizích jazycích, ateliér B natáčel filmy sponzorské, vědecko-fantastické, kulturní a animované. Ateliér C tvořil filmy hrané, aktuální, turisticko-cestovně zaměřené. Ateliér D byl zaměřen na mezinárodní vztahy a speciální projekty.

NFB začalo poprvé s pokusy tisku „optického efektu“. V roce 1949 a také je vynalezena kontinuální tiskárna filmového pásu pomocí aditivního světelného zdroje. V roce 1949 vznikla v Ontariu pobočka NFB pro distribuci filmů ve francouzském jazyce.

Gerald Graham se stává v roce 1950 technickým ředitelem společnosti NFB. Také v tomto roce se začíná používat magnetického záznamu zvuku, který se dříve zaznamenával opticky. V NFB se budí zájem o CINE-MICRO-PHOTOGRAPHY, která synchronizuje 24 framů za sekundu. U kolébky vzniku a používání 35mm 3-D kamery stál McLaren, který pomocí této kamery natočil své filmy AROUND IS AROUND a NOW IS THE TIME, které představil na filmovém festivalu ve Velké Británii. Využíval zde stereoskopického efektu, kde obraz snímá dvakrát s malým rozdílem úhlu pohledu.

Ve vrcholu studené války v roce 1951 kanadská vláda věnovala NFB 250 000,- dolarů pro produkci filmů na podporu demokracie ve svobodném vysílání. Z těchto peněz byl McLarenem natočen jeho Oscarový film NEIGHBOURS, V této době byl poprvé na světě použit při natáčení 35mm Eastman Colour negativní film. Tohoto filmu bylo použito při natočení filmu ROYAL JOURNEY, který během tři měsíců zhlédlo více jak dva milióny diváků. Do tohoto roku se většina barevných filmů natáčela na 16mm film a černo-bílé filmy se točily na 35mm filmový pás. Vznik televize začíná hrát velkou roli v distribuci .

Příchodem televize děsí mnoho filmových tvůrců a filmových společností. Filmaři se obávali, že budou muset přednostně pracovat pro televizi, a tím bude omezena jejich vlastní tvorba. První dokumentární seriál s názvem ON THE SPOT se objevil na televizních obrazovkách v roce 1953 a další série dokumentárních filmů pod jménem WINDOW ON CANADA následovala v roce 1954. Celková délka série těchto filmů vyrobených NFB pro toto nové médium bylo 66 hodin na 16mm filmu.

Chester Beachell v roce 1955 vymyslel čtyřpalcový přenosný Sprocketape, což je zvukový nahrávač pro lokální filmové natáčení televizních filmů. Taktéž v tomto roce NFB zřídila v Montrealu své hlavní sídlo, včetně laboratoří a celkové rozloze 20 400 metrů čtverečních. Zahajovací ceremoniál představoval v té době nejdelší filmový přenos v Severní Americe (mimo Californie). Televize drasticky změnila rovnováhu v produkci. Téměř polovina filmů

NFB byla určena pro televizní vysílání, jedna čtvrtina filmů byla sponzorována z různých vládních institucí a zbývající část se skládala z generálních programů NFB.

V roce 1957 NFB začala upírat svou pozornost na zahraniční trh. Celkem padesátpět filmů bylo přeloženo do cizích jazyků z důvodu rozvoje zahraničního trhu. V New Delhi NFB otevřela distribuční pobočku, pro distribuci filmů do Jižní Asie. Na žádost UNESCO, v nově otevřených distribučních centrech NFB v té době přednášel a vyučoval i Norma McLaren.

Na žádost kanadského ministerstva zahraničních věcí, vytvořila NFB výrobně náročný projekt 13 filmů s názvem THE COMMONWEALTH OF NATIONS v roce 1958, ve kterých se bojuje proti aparteidu v Jižní Africe. Studio B pod vedením Toma Dalyho dosahuje v tomto roce vrcholu své práce s dokumentárními filmy CANDID EYE. Film THE PROMISED LAND je prvním filmem v panoramatickém dokumentu a značí začátek pro hranou funkci v NFB. Oddělení výzkumu v roce 1960 vyvinulo automatickou animací kameru. Také začínají přípravy na oslavu Kanadské konfederace v roce 1967 a je natáčena dokumentární série HISTORY MAKERS. Tento dokument je společná práce francouzských a anglicky hovořících tvůrců. V průběhu roku 1960 byly podepsány koprodukční dohody s Francií, později se Švédskem a Japonskem. U McLarena neustále pokračuje zájem kresby na čistý film, což jej vedlo k vymyšlení kreslicího stroje se zadní vestavěnou projekcí. V NFB byla taktéž vymyšlena a vyvinuta automatická otočná hlava, která umožňuje vyklopit kameru až o 80 stupňů a otočit o 360 stupňů.

V roce 1963 se v NFB zavádějí malé přenosné multi-kamery. Vyvíjí se i vlastní projekční vozidlo pro venkovní a vnitřní projekci filmů v odlehlých místech. 17 těchto „pojízdných kin“ putovalo v následujícím roce do sedmi afrických zemí a 18 podobných „pojízdných kin“ bylo zasláno v roce 1966 do dalších pěti.

V NFB byla v roce 1964 vyvinuta a poprvé použita 16mm přenosná kamera na baterie. Touto kamerou byl natočen celovečerní film NOBODY WAVED GOOD-BYE.

V roce 1965 začínají v NFB vyvíjet MULTI-IMAGE SCREEN pro Expo 1967 v Montrealu. Můžeme na tento systém pohlížet jako na předchůdce dnešního IMAX systému.

Technické oddělení NFB pracuje na plné obrátky a v roce 1966 zkouší první stereorekordér.

Geralde Graham v roce 1968 obdržel zvláštní ocenění Národní filmové rady za technický vývoj pro NFB.

Premiér kanadské vlády v roce 1969 poprvé zkrátil finanční prostředky pro NFB, a to o deset procent. Na základě pokácení finančních dotací státu, se NFB rozhodlo pronajímat své filmy za úhradu. Negativní reakce veřejnosti měla za následek ukončení této akce do devítí týdnů od jejího vyhlášení.

Technici v NFB v roce 1970 vyvinuli hydrofónní mikrofon, kterým je určen pro podvodní záznam zvuku a čočkový systém, WOBBLE LENS, který automaticky stínuje titulky.

V sedmdesátých létech byla NFB pověřena k produkci šedesáti filmů pro podporu vzdělávání v úředních jazycích. V tomto období u této společnosti také působil Břetislav Pojar, který zde natočil film BALABLOC. Film získal Zlatou palmu za nejlepší krátký film na filmovém festivalu v Cannes v roce 1973.

Rok 1971 je velmi významný tím, že NFB poprvé vytvořilo počítačově animované filmy se jmény METADATA a MON NOCLE ANTOINE. Film Mon oncle Antoine získal řadu prestižních ocenění a na filmovém festivalu v Torontu v roce 1984 byl vyhlášen za vůbec nejlepší kanadský, animovaný film všech dob.

V tomto období NFB tvoří vzdělávací filmy ve spolupráci s televizí v Ontariu a Quebecu.

V červenci roku 1976 začalo NFB pracovat s největší skupinou svých pracovníků na projektu kanadské filmové historie. Film se jmenuje GAMES OF THE XXI OLYMPIAD. Na filmu pracovalo 168 osob pod vedením Jean-Vlaude Labrecque a při tvorbě použily 100 000m filmového pásu.

V roce 1977 bylo započato s natáčením SANTÉ-AFIQUE, dokumentu o zdraví obyvatel v Africe za finanční podpory Kanadské mezinárodní agentury a Světové zdravotnické organizace. Na základě již dříve podepsaných koprodukčních smluv, odcestovali mnozí filmoví tvůrci z NFB do Číny a Jižní Asie. Mezi těmito filmovými umělci byl i McLaren, který přednášel v Číně a Indii.

Roky 1978 a 1979 byly léty Oscarovými. V roce 1978 získal film I'LL FIND A WAY (Beverly Shaffer) Oscara.Award, Dokumentary, a v roce 1979 získaly toto ocenění filmy THE SAND CASTLE (Co Hoedeman) a SPECIAL DELIVERY (John Weldon a Eunice Macaulay) v kategorii nejlepších animovaných filmů.

Při oslavách 40 výročí vzniku NFB pořádala tato společnost „den otevřených dveří“. Tato akce byla velmi úspěšná. Jen během pěti dnů navštívilo studio a ateliéry více než 15 000 lidí.

V roce 1980 získává film EVERY CHILD/CHAQUE ENFANT (Eugene Fedorenko) Oscara.Award, Animation.

Do roku 1980 byl vzestup společnost NFB, bohužel roku 1980 dochází k přelomu. Jsou kráceny další finanční prostředky a NFB se dostává do krizové situace. Je jí navrženo uzavření studií a zastavení natáčení dalších dokumentárních filmů. Jako protihodnota bylo NFB navrženo, aby společnost fungovala jako výzkumné a studiiné středisko. Tyto návrhy byly NFB odmítnuty. Společnost nadále tvoří dokumentární a animované filmy, podílí se na světových projektech. Její filmy a spoluúčast na tvorbě filmů tvořených v koprodukci jsou

neustále významné a oceňované nejvyššími cenami, o čem hovoří i další získaný Oscar v roce 1983 za film IF YOU LOVE THIS PLANET (Terre Nash) a následující rok další nejvyšší ocenění získal dokumentární film FLAMENCO AT 5:15 (Cynthia Scott). Při oslavách 50-tého výročí od vzniku společnosti, získala NFB nejvyšší ocenění ONORARY OSCAR „za umělecké, kreativní a technické aktivity a vynikající výsledky v každé oblasti filmové tvorby.“ A na hlavní budovu NFB byla umístěna pamětní deska.

Pro zvýšení pozornosti, pro technologickou inovaci a zlepšení služeb pro veřejnost, vytvořila NFB v roce 1995 webové stránky. Tyto v roce 1996 přepracovaly tak, že vytvořily celkem 78 základních oblastí s více jak 104 000 webovými stranami. Denní průměrná návštěvnost těchto stran je 2 000 návštěvníků.

Ze skromných počátků uprostřed světové války se z NFB vyvinula v obrovský, moderní, inovační filmový a mediální komplex, obsahující všechny druhy medií a vyjadřovacích prostředků, pomocí obrazu, zvuku, internetu apod. NFB i dnes produkuje a distribuje inovační, sociálně relevantní dokumenty a filmy z oblastí animace, alternativních dramát a digitálních médií. Nápadivost, umělecká a technická dokonalost její produkce jsou mezinárodně uznávané. Do dnes realizovala NFB přes 13 000 produkcí a obdržela přes 5 000 uznání a cen. Mimo jiné získalo toto studio 12 Oscarů.

Ve spolupráci s firmou Framepool umožnila NFB širokému publiku celého světa přístup do svých archivů. Tím dala divákům možnost seznámit se se sedmdesátiletou úspěšnou tvorbou NFB.

V letošním roce oslavuje National Film Board of Canada sedmdesáté výročí vzniku společnosti. Co jí přát? Jen to nejlepší v další filmové tvorbě.

4.1 Tvůrci NFB a jejich ocenění

V ateliérem NFB pracovali a pracují světově unávaní filmový tvůrci. Ku příkladu: Stuart Legg (Churchill's Island, 1941, Oscar, nejlepší dokument), Norman McLaren (Neighbours, 1953, Oscar, nejlepší dokument), Volin Low (Romance of Transportation, City of Gold, atd., ocenění na filmovém festivalu v Cannes v létech 1953 až 1960), Laurent Coderre (Zikkaron, 1972, ocenění na filmovém festivalu v Cannes), Břetislav Pojar (Balabloc, 1973, Zlatá palma), Barry Greenwald (Metamorphosis, 1976, Zlatá palma), Beverly Shaffer (I'll Find a Way, 1978, Oscar, nejlepší dokument), John Weldon & Eunice Macaulay (Special Delivery, 1979, Oscar, nejlepší dokument), Co Hoedeman (The Sand Castle, 1978, Oscar, nejlepší animovaný film), Evžen Fedorenko (Every Child, 1980, Oscar, nejlepší animovaný film),

Cynthia Scott (Flamenco at 5:15, 1984, Oscar, nejlepší dokument), Ishu Patel (Paradise, 1985, krátký film, stříbrný medvěd v Berlíně), Gilles Carle (50 Ans, 1989, Palma, filmový festival v Cannes), Diane Chartrand

(The Orange, 1993, zvláštní cena UNESCO za nejlepší krátký film, festival filmů v Berlíně), Alison Snowdwn & David Fine (Bob's Birthday, 1995, Oscar, nejlepší animovaný film), Janet Perlman (Dinner for Two, 1997, cena UNICEF, nejlepší krátký film), Wendy Tilby (When the Day Breaks, 1999, Palma na filmovém festivalu Cannes), Martine Chartrand (Black Soul, 2001, Zlatý medvěd ze nejlepší krátký film, Berlín)... to jsme vyjmenovali pouze ty, kteří získaly významné ocenění, ale mimo tyto v NFB působil i René Jodoin, Grant Munro, Evelyn Lambart, Len Lye, George Dunning.

Romance of Transportation in Canada (Colin Low, 1952)

Every Child (Evžen Fedorenko, 1980)

The Sand Castle (Co Hoedeman, 1977)

Blac Soul (Martine Chartrand, 2000)

5. Závěr

Během svých studií jsem se seznámil s filmovým dílem Normana McLarena. Jeho filmy, které jsem zhlédl na mne velmi zapůsobily. I já, stejně jako Norman McLaren mám blízko k surrealismu. Jsem také obdivovatelem děl Salvátora Dálího a Vasilije Kandinského.

Při četbě dokumentů o technikách vymyšlených McLarenem jsem měl dojem, že čtu „dobrodružný příběh“ s dobrým koncem. Nejdůležitější pro mne je fakt a způsob nahlížení na audiovizuální dílo. Dnes se žádají komerční filmy často se složitým dějem a digitálními efekty a málo který divák k němu přistupuje, jako k uměleckému dílu, které bezesporu je. A právě tyto experimenty, které nám ukazují, že není nezbytné mít složitou dějovou linii, zdůrazňují uměleckou hodnotu filmu.

Z tohoto důvodu jsem si pro svou bakalářskou práci vybral téma „Norman McLaren a NFB“. McLaren, a jeho dílo bylo celoživotně spojeno s National Film Board of Canada.

NFB podporovala vývoj filmových technik McLarena a v jejím technickém oddělení bylo vymyšleno mnoho významných (dnes neodmyslitelných) pomůcek pro filmaře a tvůrce animovaného filmu.

Je mi osobně líto, že umělecký a experimentální filmy dnes už neznamenají pro diváky tolik, jako při začátcích a objevování filmových technik. Ovšem i dnes si pořád myslím, že se dá dále objevovat a experimentovat, jen se mění technologie. Pro mne film vždy znamenal „výtvarné umění s dalším rozměrem a to časem.“

Pracovat pro National Film Board of Canada je pro každého filmového tvůrce (a i pro mne) velkým snem.

Zdroje

www.arsenal-berlin.de

www.3.nfb.ca

www.presseanzeiger.de

www.nfb.ca

www.medienpaedagogik-praxis.de

www.allezitate.com

Použitá literatura

Norman McLaren On the creative process